

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Sýkorové a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové ve věci

žalobce: **Jaroslav B.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem
sídlem Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5

proti

žalované: **Česká republika - Ministerstvo obrany**, IČO 60162694
sídlem Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6

o přiměřené zadostiučinění nemajetkové újmy

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 3. srpna 2020, č. j. 9C 374/2016-126, po zrušení předchozího rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 11. září 2017, č. j. 9C 374/2016-34, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. ledna 2018, č. j. 28Co 471/2017-53, rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 11. března 2020, č. j. 30Cdo 3671/2018-85,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v zamítavém výroku o věci samé (výrok II.) **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 15 036 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, jinak **se** v tomto výroku **potvrzuje**.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 44 026 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku a k rukám advokáta JUDr. Lubomíra Müllera.

Odůvodnění:

1. Obvodní soud pro Prahu 6, dále „soud prvního stupně“, rozsudkem ze dne 3. 8. 2020, č. j. 9C 374/2016-126, žalobci přisoudil 35 006 Kč (výrok I.) a náhradu nákladů řízení 40 299,20 Kč (výrok III.), co do částky 15 875 Kč žalobní návrh zamítl (výrok II.).
2. Žalobce se na žalované domáhá přiměřeného zadostiučnění za nemajetkovou újmu, která mu měla vzniknout v důsledku nesprávného úředního postupu orgánů veřejné moci spočívajícího v nepřiměřené délce řízení. Žalobce podal dne 19. 12. 2011 žádost o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, a konečné rozhodnutí nabylo právní moci až dne 2. 8. 2017. Žalovaná žalobci dne 21. 3. 2016 přiznala zadostiučnění za nepřiměřenou délku namítaného řízení ve výši 5 699 Kč, s tím žalobce nesouhlasí a domáhá se zaplacení částky 50 881 Kč.
3. Žalovaná s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 30Cdo 344/2014, uvedla, že na případ žalobce se neuplatní vyvratitelná domněnka vzniku újmy a žalobce tudíž je povinen tvrdit a prokázat vznik újmy i příčinnou souvislost mezi délkou řízení a vznikem újmy. V souladu s ust. § 13 odst. 1 věty 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, jsou postižitelné pouze jednotlivé průtahy v řízení, přičemž stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, uveřejněné pod číslem 58/2011 Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek, nelze aplikovat. Ve správním řízení může dojít ve smyslu § 13 odst. 1 zmíněného zákona k nesprávnému úřednímu postupu, jestliže správní orgán porušil svou povinnost učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Jelikož na tento nesprávný úřední postup nedopadají závěry uvedeného stanoviska, neuplatní se ani vyvratitelná domněnka vzniku újmy. Žalovaná dále k věci uvedla, že náhrada nemajetkové újmy má sloužit ke kompenzaci stavu nejistoty, do níž byl poškozený v důsledku nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uveden; v daném případě je zjevné, že v období od nesprávného doručení rozhodnutí k rukám žalobce do správného doručení rozhodnutí k rukám jeho právního zástupce, který pak rozhodnutí napadl odvoláním, nemohla žalobci z hlediska objektivního i subjektivního nemajetková újma vzniknout. Navrhla, aby soud žalobní návrh zamítl.
4. Soud prvního stupně předně vzal za prokazané, že žalobce splnil podmínku pro soudní uplatnění nároku na odškodnění nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím či nesprávným úředním postupem, předvídanou ust. § 14 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, dále „OdpŠk“, neboť předběžně a včas předmětný nárok uplatnil u žalované. Dále provedl důkaz listinami a skutková zjištění o průběhu posuzovaného správního řízení podrobně popsal v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku; odvolací soud na tam uvedená zjištění odkazuje a na tomto místě jen stručně shrnuje, že řízení bylo zahájeno dne 19. 12. 2011 a skončeno dne 2. 8. 2017 (za konec řízení je nutno považovat okamžik nabytí právní moci konečného rozhodnutí, které bylo v daném řízení vydáno). Předmětem řízení byla žádost žalobce

o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu dle zák. č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, řízení proběhlo ve dvou stupních, rozhodnutí ze dne 31. 8. 2012, č. j. 262001849/11/2012-1027, bylo nesprávně doručeno přímo žalobci, ačkoliv správně mělo být doručeno jeho zástupci, protože toto rozhodnutí nemohlo nabýt právní moci, jak svého času mylně uzavřela žalovaná. V důsledku nesprávného doručování se správní orgány věci znovu zabývaly až po obdržení podnětu zástupce žalobce ze dne 23. 12. 2015 a konečné rozhodnutí bylo vydáno dne 29. 5. 2017 a právní moci nabylo dne 2. 8. 2017. Žalobce prostřednictvím svého zástupce na nesprávné doručování upozornil až po třech letech.

Zjištěný skutkový stav věci soud prvního stupně právně posoudil podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, dále „OdpŠk“, a dospěl k závěru, že posuzované řízení trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu, čímž došlo k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě a je třeba poskytnout mu zadostiučnění ve formě peněžitého plnění, neboť jiná forma plnění by nebyla dostačující.

K obraně žalované uvedl, že dosavadní nejednotnost rozhodování soudů v typově obdobných věcech stran aplikace věty druhé či třetí ust. § 13 odst. 1 OdpŠk byla sjednocena judikaturou Ústavního soudu České republiky. Podle výkladu vyjádřeného v nálezu ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 1242/18, je nezbytné posoudit odpovědnost státu za průtahy v řízení podle ust. § 13 OdpŠk, nikoliv v intencích odst. 1 věty druhé, ale věty třetí, tedy, že za nesprávný úřední postup se považuje porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Z tohoto výkladu (mimo jiné) plyne, že se odškodnění poskytuje za celou délku řízení, vznik nemajetkové újmy se presumuje - poškozený není povinen tvrdit a prokazovat její vznik, ani příčinnou souvislost mezi jednotlivými průtahy a vznikem této újmy.

Namítané řízení trvalo 5 let a 196 dnů, s přihlédnutím ke složitosti věci, postupu žalované v průběhu řízení, jednání žalobce, jakož i k významu předmětu řízení pro žalobce, soud prvního stupně uzavřel, že řízení trvalo nepřiměřeně dlouho a presumovanou nemajetkovou újmu žalobce je třeba odškodnit peněžitým plněním. Vyšel z náhrady 15 000 Kč za jeden rok trvajícího řízení, přičemž za první dva roky byla tato náhrada snížena na polovinu. Za období od 18. 1. 2012 (kdy mělo být ve věci pravomocně rozhodnuto) do 18. 1. 2013 se tak jedná o částku 7 500 Kč, od 18. 1. 2013 do 18. 1. 2014 rovněž o částku 7 500 Kč, od 18. 1. 2014 do 18. 1. 2015 o částku 15 000 Kč, od 18. 1. 2015 do 18. 1. 2016 o částku 15 000 Kč, od 18. 1. 2016 do 18. 1. 2017 o částku 15 000 Kč a od 18. 1. 2017 do 2. 8. 2017 o částku 8 055 Kč, celkem 68 055 Kč, nicméně žalobce uplatnil nárok ve výši 50 881 Kč a soud prvního stupně uvedl, že je vázán výší žalobcem uplatněného nároku, dále pracoval s žalobcem uplatněnou částkou jako s tzv. základní částkou. Dále se zabýval otázkou, zda a jak základní částku ovlivní kritéria vyjmenovaná v ust. § 31a odst. 3 OdpŠk a dospěl k závěru, že základní částku je třeba snížit o 10 % pro chování žalobce, který musel být žalovanou vyzván k doplnění žádosti a posléze vyřízení věci urgoval až po třech letech, čímž i on sám do jisté míry přispěl k celkové délce řízení, a dále snížit o 10 % pro složitost věci, neboť bylo rozhodováno ve dvou stupních a bylo třeba dohledávat informace v archivech, žádat potřebná stanoviska a vyjádření jiných orgán; důvody pro zvýšení základní částky neshledal. Uzavřel, že žalobci náleží odškodnění ve výši 40 705 Kč, 5 699 Kč mu již žalovaná zaplatila, tudíž žalobci přisoudil ještě 35 006 Kč a co do částky 15 875 Kč žalobní návrh zamítl.

Žalobci přiznal náhradu nákladů řízení.

5. Žalobce včasným a přípustným odvoláním napadl rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku o věci samé a souvisejícím výroku o nákladech řízení. Uvedl, že soud prvního stupně pochybil, jestliže pro odpočty vzal jako „základ“ částku 50 881 Kč (částku, kterou žalobce

navrhoval jako „výslednou“), nikoli částku 68 055 Kč, kterou sám jako „základ“ spočítal. Chtěl-li soud udělat 20% odpočet, měl dojít k výsledné částce 54 444 Kč (68 055 x 0,8), nikoli 40 705 Kč (50 881 x 0,8). Žalobce má za to, že není žádný důvod ke snížení základní částky pro údajnou složitost věci a pro chování žalobce. Věc sama o sobě nebyla složitá a různé názory na právní posouzení věci složitost nepůsobí, tu může působit leda potřeba pořizovat rozsáhlé soupisy těžko identifikovatelných majetků, shánění velkého počtu obtížně dostupných svědků, pátrání v zahraničních archívech, překlady mnoha dokumentů z neobvyklých jazyků. V projednávané věci nic takového třeba nebylo. Žalobce má za to, že základní částka měla být spíše zvýšena, protože předmětem řízení byla nezákonná perzekuce za minulého režimu. Navrhl, aby odvolací soud změnou odvoláním napadeného rozsudku žalobci přisoudil ještě 15 875 Kč a náhradu nákladů řízení.

6. Žalovaná se k odvolání písemně vyjádřila, rozhodnutí soudu prvního stupně měla za správné, odvolací důvody považovala za irelevantní a navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním dotčených výrocích potvrdil.
7. Odvolací soud přezkoumal postupem podle ust. § 212, § 212a, § 214 odst. 1 občanského soudního řádu, dále jen o. s. ř., rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
8. Vady řízení, k nimž odvolací soud u přípustného odvolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 212a odst. 5 o. s. ř.), odvolací soud neshledal.
9. Soud prvního stupně po provedeném dokazování a zhodnocení důkazů v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř. správně zjistil skutkový stav, který byl ostatně mezi účastníky v zásadě nesporný.
10. Podle § 13 odst. 1 OdpŠk *„stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.“*
11. Podle § 31a odst. 1 OdpŠk *„bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.“* Podle odst. 2 tohoto ustanovení se zadostiučinění *„poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.“* Podle odst. 3 pak *„v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlídně se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobily odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.“*
12. Žalobce vytýká státu nesprávný úřední postup spočívající ve skutečnosti, že správní řízení o jeho žádosti o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu trvalo od 19. 12. 2011 do 2. 8. 2017. Pro právní posouzení věci byla předně rozhodná otázka, zda má být takový nesprávný úřední postup posuzován podle § 13 odst. 1 věty druhé OdpŠk, tedy jako porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v *zákonem stanovené lhůtě*, nebo podle věty třetí tohoto ustanovení, tedy jako porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v *přiměřené lhůtě*. V prvním případě musí poškozený prokázat existenci konkrétních průtahů v řízení a újmu, která mu v příčinné souvislosti s nimi vznikla.

V druhém případě je třeba posuzovat přiměřenost celkové délky řízení, přičemž u nepřiměřeně dlouhého řízení se újma na straně poškozeného presumuje. U správních řízení judikatura tradičně mezi oběma případy odlišovala podle toho, zda se na dané řízení vztahují garance spravedlivého procesu dle čl. 6 Úmluvy, či nikoliv (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2015, sp. zn. 30Cdo 344/2014, či ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30Cdo 968/2014, či ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. 30Cdo 519/2015).

V nálezu ze dne 16. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 1242/18, Ústavní soud shledal, že v případě správního řízení o žádosti o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu je na místě postupovat podle § 13 odst. 1 věty třetí OdpŠk a tedy posuzovat celkovou délku řízení. K tomuto závěru přitom dospěl nikoliv s argumentem, že uvedené řízení spadá pod čl. 6 Úmluvy, nýbrž z důvodů souvisejících se specifiky správního řízení o vydání daného osvědčení, s jehož časovými rozměry se zcela májí lhůty k vydání rozhodnutí podle správního řádu, takřka celou délku řízení reálně představuje jeho část potřebná pro získání podkladů od příslušných institucí a jeho předmětem je navíc satisfakce účastníků odboje (viz k tomu body 32 - 35, jakož i 37 - 41 uvedeného nálezu).

Závazný právní názor pro řešení předestřené otázky vyjádřil v této právní věci Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2020, č. j. 30Cdo 3671/2018-85, a soud prvního stupně rozhodl o předestřené právní otázce v souladu s tím rozhodnutím a judikaturou Ústavního soudu.

13. Stát odpovídá za nesprávný úřední postup orgánů veřejné moci spočívající v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě a takovou odpovědnost je nutné posuzovat v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy a judikaturou Nejvyššího soudu České republiky vztahující se k náhradě škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (srov. Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010).
14. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že v posuzovaném řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu, neboť délka řízení byla nepřiměřená a žalobci v důsledku toho vznikla presumovaná nemajetková újma, kterou je třeba odškodnit ve formě peněžitého plnění; proti tomuto závěru účastníci v odvolacím řízení nebrojí a předmětem odvolacího řízení zůstal přezkum postupu a závěru soudu prvního stupně stran otázky, jaká výše peněžitého plnění je přiměřená a spravedlivá.
15. V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle ust. § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo ust. § 22 odst. 1 věty druhé a třetí OdpŠk, přihlédně se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného (ust. § 31a odst. 3 OdpŠk).

Při aplikaci ust. § 31a odst. 1 OdpŠk je navíc nutno mít na paměti, že je jím realizováno právo na nápravu porušení práva či svobody přiznané Úmluvou ve smyslu jejího čl. 13, a proto musí soudy poskytnout nápravu v takovém rozsahu, v jakém by byla poskytnuta Evropským soudem pro lidská práva, za přihlídnutí ke kritériím, která Evropský soud pro lidská práva považuje za významná, resp. v rozsahu, který by Evropský soud pro lidská práva hodnotil za dostačující (srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. 11. 2010, sp. zn. 30Cdo 3930/2009). Nejvyšší soud přitom pro poměry České republiky považuje za přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného

zadostiučinění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč za první dva roky, a dále pak za každý další rok řízení (tj. 1 250 Kč až 1 667 Kč za jeden měsíc s tím, že v prvních dvou letech trvání řízení jde o částky poloviční). Při stanovení nižší částky odškodnění za prvé dva roky řízení přihlíží Nejvyšší soud k tomu, že během nich je újma způsobená (nakonec příliš dlouhým řízením) nejnižší a teprve s plynutím času a prodlužováním řízení narůstá, čemuž musí odpovídat i částka odškodnění za rok trvání řízení.

16. První krok při stanovení zadostiučinění nemajetkové újmy v penězích spočívá v určení tzv. základní částky, která vychází z *celkové délky* nepřiměřeně dlouho trvajících řízení (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30Cdo 4761/2009, ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 30Cdo 4923/2009).

Posuzované řízení trvalo od 9. 12. 2011 do 2. 8. 2017, tj. 5 let a 236 dnů. Odvolací soud sdílí úvahu soudu prvního stupně, že při výpočtu základní částky je třeba vyjít z částky 15 000 Kč za první dva roky a za každý další rok trvání řízení; odvolací soud neshledal důvody pro jiný postup, neboť délka řízení nebyla výjimečně dlouhá, význam řízení pro žalobce byl standardní a nevyšlo najevo, že by případ provázely jiné mimořádné okolnosti. *Základní částka činí 69 676 Kč.*

Soud prvního stupně nesprávně uvedl, že základní částka nemůže být vyšší než žalobní návrh (50 881 Kč), potud je odvolací námitka důvodná.

Žalobní návrh musí být přesný, srozumitelný a určitý, to je nutné z toho důvodu, že soud musí zcela přesně vědět, o čem má jednat a rozhodnout, neboť nemůže účastníkům přiznat jiná práva a uložit jiné povinnosti, než jsou navrhovány, soud musí svým rozhodnutím žalobní petit zcela vyčerpat a nesmí jej překročit (s výjimkami podle ust. § 153 odst. 2 o. s. ř.). Žalobní návrh limituje *konečné* meritorní rozhodnutí ve věci samé, nikoliv dílčí výpočet provedený za účelem rozhodnutí o konečné výši přiměřeného zadostiučinění ve formě peněžitého plnění (v daném případě výpočet základní částky, kterou je dále možné snížit či zvýšit v závislosti na zjištěných okolnostech případu vztahujících se ke skutečnostem uvedeným v ust. § 31a odst. 3 OdpŠk).

17. Je-li vyčíslena základní částka, pak tuto částku je možné snížit či zvýšit v závislosti na zjištěných okolnostech případu vztahujících se ke skutečnostem uvedeným v ust. § 31a odst. 3 OdpŠk (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 11. 2010, sp. zn. 30Cdo 2301/2009). Soud prvního stupně vzal v úvahu kritéria vyjádřená v ust. § 31a odst. 3 OdpŠk, která odvolací soud hodnotí shodně.
18. Při posouzení kritéria *složitosti řízení* je třeba vzít v úvahu zejména složitost skutkovou (rozsah účastníky tvrzených skutečností a z toho vyplývající rozsah prováděného dokazování a různorodost užitých důkazních prostředků, tj. výsledky mnoha svědků, znalecké posudky, výsledky znalce apod.), složitost právního posouzení z hlediska aplikační a interpretační (závisející zejména na četnosti obdobných řízení s obdobnými skutkovými okolnostmi či existující judikatury a její ustálenosti, povinnosti položit předběžnou otázku Evropskému soudnímu dvoru či předběžném vyšetření ústavnosti aplikovaného právního předpisu atd.) a též složitost procesní (procesní aktivita účastníků, četnost a srozumitelnost jejich podání a procesních návrhů, četnost opravných prostředků, výsledky těchto opravných prostředků atd.). Byla-li věc posuzována na více stupních soudních či správních soustav, pak přirozeně narůstá délka řízení, což se musí projevit v odpovídajícím snížení základní částky.

Odvolací soud dospěl k závěru, že soudem prvního stupně provedené snížení základní částky o 10 % je správné, neboť věc byly posuzována ve dvou stupních soustavy správních orgánů a bylo zapotřebí zajistit zmíněné archivované dokumenty.

19. Poškozený žalobce svým jednáním k délce posuzovaného řízení také přispěl a soud prvního stupně správně základní částku snížil o 10 %. Žalobce nepředložil potřebné doklady řádně a včas a lze důvodně předpokládat, že informoval svého zástupce o rozhodnutí, které bylo doručeno k jeho rukám, tudíž na vadu v doručování bylo možno reagovat dříve, než po třech letech.
20. *Význam posuzovaného řízení pro žalobce* ani odvolací soud nehodnotí jako vyšší, neboť se nejednalo o řízení s presumovaným zvýšeným významem a účelem odškodnění nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení (§ 13 odst. 1 OdpŠk) je satisfakce za dlouhotrvající pocit nejistoty o výsledku řízení, nikoli odškodnění případných jiných nepříznivých důsledků (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 30Cdo 3725/2014).
21. Z hlediska kritéria spočívajícího v *postupu orgánu veřejné moci* odvolací soud neshledal důvody pro zvýšení či snížení základní částky.
22. Odvolací soud základní částku snížil o 20 % a výpočet odškodnění podle výše vysvětleného vypadá následovně: základní částka 69 676 Kč - 13 935 Kč = 55 741 Kč a od této částky je nutno odečíst 5 699 Kč, protože tuto částku žalovaná žalobci již zaplatila (55 741 Kč - 5 699 Kč = 50 042 Kč). Žalobci bylo soudem prvního stupně přisouzeno 35 006 Kč a odvolací soud žalobci přisoudil ještě 15 036 Kč (35 006 Kč + 15 036 Kč + 5 699 Kč = 55 741 Kč).
23. Odvolací soud odvoláním napadený rozsudek v zamítavém výroku o věci samé (výrok II.) změnil podle ust. § 220 odst. 1 písm. a), b) o. s. ř. tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci ještě 15 036 Kč, jinak tento výrok jako věcně správný potvrdil podle ust. § 219 o. s. ř. (žalobní návrh zůstal zamítnut co do částky 839 Kč).
24. Vyhovující výrok o věci samé (výrok I.) nebyl odvoláním napaden.
25. V souvislosti se změnou napadeného rozsudku rozhodoval odvolací soud o nákladech řízení před soudy obou stupňů podle ust. § 224 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 3 o. s. ř.
26. Rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu, a tak je třeba výši odměny advokáta stanovit v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30Cdo 3378/2013.

Právo na právní pomoc je garantované na úrovni ústavně zaručených práv (čl. 37 odst. 2 a čl. 40 odst. 3 Listiny a čl. 6 odst. 3 písm. b/, c/ Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a je jedním ze základních komponentů spravedlivého procesu. Je vždy věcí osoby, která v řízení vystupuje jako účastník, zda takto koncipovaného práva využije a kdy a koho z osob k tomu oprávněných svým zastupováním pověří. Odměna za zastupování advokátem a náhrada hotových výdajů sama o sobě je tedy vždy nákladem potřebným k účelnému uplatňování nebo bránění práva; soud však ve smyslu ust. § 151 odst. 1, § 142 odst. 1 o. s. ř. přizná na náhradě nákladů řízení jen takovou odměnu a náhradu výdajů, která odpovídá úkonům právní služby, jež pro uplatňování nebo bránění práva měly z procesního hlediska reálný význam.

27. Náklady žalobce účelně vynaložené na uplatnění práva sestávají z odměny advokáta vyčíslené podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění, o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif); devět úkonů právní služby po 3 100 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu, devět paušálních náhrad hotových

výdajů po 300 Kč podle ust. § 13 odst. 3 advokátního tarifu (podle ust. § 11 odst. 1 advokátního tarifu: příprava a převzetí právního zastoupení, písemné podání ve věci - návrh na zahájení řízení, další písemné podání ve věci - replika k vyjádření žalované, účast na jednání soudu dne 26. 7. 2017, 11. 9. 2019, 3. 8. 2020, odvolání, dovolání, další odvolání), do nákladů je nutno zahrnout ještě daň z přidané hodnoty 21 % ze součtu odměny a náhrady výdajů, tj. 6 426 Kč, a zaplacený soudní poplatek 7 000 Kč. Celkem náklady řízení žalobce činí 44 026 Kč.

Podání, jímž žalobce reagoval na výzvu soudu stran postupu podle ust. § 115a o. s. ř., nepovažuje odvolací soud na úkon právní služby, který by měl být ve smyslu ust. § 11 advokátního tarifu honorován.

28. Lhůta a místo plnění byly stanoveny podle ust. § 160 odst. 1, § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř., § 239 o. s. ř.).

Účastník může podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, zmeškání lhůty nelze prominout (ust. § 240 odst. 1, 2 o. s. ř.) a není-li v ust. § 241 o. s. ř. stanoveno jinak, musí být odvolatel zastoupen advokátem nebo notářem.

Praha 26. října 2020

JUDr. Věra Sýkorová v. r.
předsedkyně senátu